

**ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ЦЕНТР ІННОВАЦІЙНИХ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАН УКРАЇНИ»
(ДНУ «ЦІМТ НАН України»)**

ПОЛОЖЕННЯ

**про використання інструментів штучного інтелекту у межах
освітньо-наукових програм ДНУ «ЦІМТ НАН України»**

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом директора
ДНУ «ЦІМТ НАН України»

від «10» квітня 2026 р. № 73

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
ДНУ «ЦІМТ НАН України»

Протокол засідання
від «10» квітня 2026 р. № 3

КИЇВ – 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про використання інструментів штучного інтелекту у межах освітньо-наукових програм ДНУ «ЦІМТ НАН України» (далі – Положення) визначає засади використання технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) в освітньому процесі та науковій діяльності, що здійснюються виключно в межах освітньо-наукових програм ДНУ «ЦІМТ НАН України».

1.2. Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (із змінами і доповненнями), Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р), Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (розроблені Міністерством цифрової трансформації України та Міністерством освіти і науки України, квітень 2025 року), Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.01.2025 № 4742-IX (введення в дію з 31.07.2026).

1.3. Головною метою цього Положення є створення інноваційного освітнього середовища, у якому технології штучного інтелекту використовуються як допоміжний інструмент для персоналізації навчання та аналізу медичних даних, а також встановлення правил безпечного, етичного й ефективного використання ШІ в освітньому процесі та науковій діяльності, що здійснюються в межах освітньо-наукових програм ДНУ «ЦІМТ НАН України», з дотриманням принципів академічної доброчесності, зокрема:

- розвиток самостійного, критичного та креативного мислення;
- запобігання академічній недоброчесності;
- дотримання етичних принципів використання ШІ;
- підвищення обізнаності науковців і аспірантів щодо можливостей та ризиків ШІ.

1.4. Використання ШІ в ДНУ «ЦІМТ НАН України» базується на принципах прозорості, конфіденційності медичних даних та пріоритету клінічного мислення фахівця.

2. ПРИНЦИПИ ТА РЕЖИМИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ

2.1. Використання штучного інтелекту в ДНУ «ЦІМТ НАН України» здійснюється на основі таких принципів:

- дотримання академічної доброчесності;
- пріоритет самостійного мислення здобувача освіти;
- етичність та відповідальність;
- достовірність і критична перевірка результатів;
- захист персональних і медичних даних.

2.2. У межах освітньої та наукової діяльності використання ШІ поділяється на:

дозволене:

– використання ШІ для пошуку інформації, генерації ідей, структурування матеріалів;

– допоміжне використання при підготовці текстів, презентацій, аналітики;

дозволене з обмеженнями:

– використання ШІ під контролем викладача або наукового керівника;

– обов'язкове маркування використання ШІ;

– критичний аналіз отриманих результатів;

заборонене:

– подання результатів, згенерованих ШІ, як власних без зазначення;

– використання ШІ під час контролю знань без дозволу;

– обробка конфіденційних або медичних даних без належного захисту;

– фальсифікація результатів досліджень за допомогою ШІ.

2.3. Використання ШІ не повинно підміняти самостійне виконання завдань, клінічне мислення та професійні компетентності здобувачів освіти.

3. ВИКОРИСТАННЯ ШІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Використання ШІ під час освітньої діяльності може передбачати:

– підготовку до занять і розроблення навчальних та клінічних завдань;

– генерування ідей для індивідуальних (творчих) завдань;

– створення персоналізованих освітніх траєкторій і диференційованих матеріалів;

– моделювання клінічних випадків і генерування сценаріїв для практичного навчання;

– аналіз медичних даних і формування запитань для клінічного мислення;

– підтримку комунікації (чат-боти, віртуальні асистенти);

– виконання навчальних завдань, пов'язаних із пошуком, обробкою та аналізом медичної інформації тощо.

3.2. Здобувачам освіти ДНУ «ЦІМТ НАН України» заборонено:

– подавати згенеровані ШІ роботи як власні без належного маркування;

– використовувати ШІ без зазначення обсягу його застосування;

– порушувати вимоги щодо захисту персональних даних;

– обробляти за допомогою ШІ конфіденційну медичну інформацію (зокрема дані пацієнтів).

3.3. Здобувач освіти (аспірант) зобов'язаний чітко зазначати факт, форму та обсяг використання ШІ, зокрема позначати згенеровані фрагменти тексту, зображень чи даних.

3.4. У разі відсутності маркування використання ШІ викладач має право відхилити роботу та анулювати її оцінку.

3.5. Використання ІІІ в науковій діяльності має сприяти зменшенню рутинного навантаження та зосередженню на складних клінічних і дослідницьких завданнях.

3.6. Основні напрями використання ІІІ в наукових дослідженнях:

- пошук і аналіз актуальних джерел та публікацій за тематикою дослідження (зокрема доказової медицини);
- збір, упорядкування, оброблення та аналіз великих обсягів даних (зокрема оброблення медичних і біомедичних даних);
- моделювання клінічних процесів, ризиків і результатів лікування;
- підготовка наукових текстів, звітів, презентацій і візуалізацій;
- оформлення і впорядкування бібліографії;
- аналіз новизни, обмежень і достовірності результатів;
- координація наукової роботи;
- перевірка на академічну доброчесність;
- інші способи, що не суперечать принципам медичної етики та законодавству.

3.7. Використання ІІІ має здійснюватися з урахуванням принципів доказової медицини, біоетики та мінімізації ризиків для пацієнтів.

3.8. Під час використання систем ІІІ для науково-дослідних цілей потрібно прагнути до максимізації користі від цієї технології з одночасним запобіганням ризикам та загрозам, які вона може викликати, або ж зведення загроз та ризиків до мінімуму.

3.9. Усі результати, отримані з використанням ІІІ, підлягають критичній перевірці, клінічній валідації (за потреби) та обов'язковому маркуванню.

4. ЗАБОРОНЕНІ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ІІІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ТА ДОСЛІДЖЕННЯХ

Викладачам заборонено використання ІІІ у таких випадках:

- генерація повного або значної частини тексту дисертаційних, реферативних та інших письмових робіт (есе, наукових досліджень, оглядів літератури) без належного власного наукового внеску, критичного аналізу та інтерпретації результатів;
- використання ІІІ під час поточного та/або підсумкового контролю знань (тести, заліки, екзамени) для генерації відповідей, підказок або автоматичного розв'язання завдань, якщо це не передбачено умовами оцінювання;
- виконання розрахункових, аналітичних і діагностичних завдань, де ключовими є розуміння логіки обчислень або клінічного мислення; самостійний аналіз даних; встановлення причинно-наслідкових зв'язків; обґрунтування клінічних рішень і формулювання висновків.
- генерація відповідей у завданнях, що передбачають особисту інтерпретацію, зокрема: есе, аналітичні роботи; клінічні розбори; оцінювання медичних, соціальних або етичних ситуацій, де визначальним є процес мислення, аргументація та демонстрація професійних компетентностей;

- участь у дебатах, дискусіях, усних відповідях і презентаціях, якщо використання ШІ підміняє самостійне формулювання думок, клінічне обґрунтування або професійну позицію аспіранта;
- аналіз первинних джерел (наукових статей, клінічних протоколів, даних досліджень), який вимагає самостійної інтерпретації, критичної оцінки доказів, контекстного аналізу результатів;
- подання матеріалів, згенерованих ШІ, як власних без чіткого зазначення факту та обсягу використання відповідних технологій;
- фальсифікація наукових результатів, зокрема: генерація вигаданих або недостовірних статистичних даних; створення неіснуючих джерел або результатів досліджень; маніпулювання даними за допомогою ШІ;
- використання ШІ для створення або модифікації клінічних даних, що можуть вплинути на достовірність дослідження або безпеку пацієнтів.

5. МАРКУВАННЯ КОНТЕНТУ, ЗГЕНЕРОВАНОГО ШІ

5.1. Маркування контенту, для генерування або оброблення якого використано ШІ, має на меті запобігти дезінформації, маніпуляції та порушенню академічної доброчесності, а також чітко визначити обсяг роботи, який виконано самостійно, а який – за допомогою ШІ.

5.2. Під час виконання навчальних і наукових робіт необхідно зазначити факт використання ШІ шляхом:

- демонстрації запиту (промпту), на основі якого ШІ згенерував відповідь;
- визначення, які частини завдання підготовлені із застосуванням ШІ, з деталізацією, які з цих частин науковий співробітник чи аспірант використав так, «як є», а які модифікував;
- подання на початку чи наприкінці роботи докладного опису ролі системи ШІ у виконанні навчального завдання чи підготовці наукового матеріалу (статті, тез, наукового звіту, презентації наукових результатів тощо);

5.3. У разі маркування контенту (текст, зображення, графіки, діаграми тощо), згенерованого ШІ, слід у форматі виноски чи примітки зазначити: виробника/постачальника, назву системи ШІ, її версію, дату генерування контенту. Наприклад, OpenAI, ChatGPT-4, дата: 16.11.2025.

5.4. Якщо інструменти ШІ використано, зокрема, для формулювання дослідницьких питань, плану наукової роботи, узагальнення висновків та аналізу даних тощо, то спосіб використання цих інструментів треба описати у вступі до роботи.

5.5. Якщо ШІ використано для реалізації наукового дослідження, підготовки наукової (кваліфікаційної, курсової) роботи чи наукової публікації, то наприкінці роботи треба розмістити перелік використаних інструментів ШІ у вигляді окремої частини бібліографії під назвою «Інструменти штучного інтелекту». В описі інструментів ШІ потрібно зазначити:

виробника/постачальника, назву системи ШІ, її версію, дату використання інструменту ШІ. Наприклад, OpenAI, ChatGPT-4, дата: 16.11.2025.

5.6. Відсутність маркування роботи чи її частини, яка виконана за допомогою системи ШІ, а також не подання інформації в бібліографії наукової, кваліфікаційної, курсової роботи про використання ШІ є проявом академічної недоброчесності й передбачає відповідальність.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ

6.1. Здобувачі освіти відповідальні за доброчесне та усвідомлене використання ШІ.

Відповідальність здобувачів освіти:

- повідомляють про використання ШІ в усіх письмових роботах;
- перевіряють точність згенерованих даних;
- застосовують ШІ виключно як допоміжний інструмент;
- не замінюють особисте мислення або аргументацію результатами роботи ШІ.

Під час правомірного використання ШІ здобувач освіти має переконатися в достовірності отриманої інформації, чітко зазначити, який інструмент та/або модель штучного інтелекту використовувалась, зазначивши про це у форматі:

«Під час виконання цього завдання було використано [назва ШІ-моделі], зокрема для [короткий опис застосування, наприклад, структурування тексту, перевірки граматики]».

Відсутність зазначення такої інформації має розглядатися як порушення академічної доброчесності.

6.2. Викладачі зобов'язані:

- чітко пояснювати здобувачам освіти, в яких випадках використання ШІ є дозволеним або забороненим;
- використовувати сучасні методи оцінювання для зниження ризику автоматизації виконання завдань;
- навчати здобувачів освіти ефективному та етичному використанню цифрових інструментів ШІ як допоміжного інструменту підтримки навчання;
- розробляти та давати здобувачам освіти завдання, які серед іншого розвивають уміння, зазначені в пункті 3.2 цього Положення;
- використовувати кейс-методи, дебати, усні обговорення, які унеможливають списування;
- контролювати дотримання норм академічної доброчесності та використовувати методи перевірки самостійності виконання робіт і детекції ШІ.
- перевіряти самостійність робіт через контрольне опитування, презентацію або пояснення.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Це Положення затверджується Вченою радою ДНУ «Центр інноваційних медичних технологій НАН України» та вводиться в дію наказом директора.

7.2. Усі зміни та доповнення або нова редакція Положення розглядаються та приймаються на засіданні Вченої ради і затверджуються наказом директора Центру.

7.3. При затвердженні нової редакції Положення, попереднє втрачає чинність.